

Goran Mrakić

O beție cuantică

Copertă: Adnan VASILE
Prepress copertă: Alexandru CSUKOR
Editare: Eli BĂDICĂ
Redactare și corectură: Andreea IANCU
Tehnoredactare: Antonela IVAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MRAKIĆ, GORAN

O beție cuantică / Goran Mrakić. - București : n'author, 2025
ISBN 978-606-43-2205-0

821.135.1

Goran Mrakić
O BEȚIE CUANTICĂ
© Nemira, 2025

n'author este un imprint al Grupului editorial **NEMIRA**.
n'author non-ficțiune este o colecție a imprintului **n'author**.

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări, închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-2205-0

1 ianuarie

Prima zi

Vin spumant Zarea. Varietăți din anii '70. *Superman 1*. Lichior de ouă. Moment umoristic cu Țociu & Palade. Ciorapi tricotați de casă. Țuică în sticlă de Cola cu dop de Fanta. *Red Sonja* cu Schwarzenegger. Casetofon Internațional cu becuțe în boxe. Fursecuri într-o cutie de Chio stickletti. Melodii ale trupei Albatros. Salată de vinete. Scheci cu pudelul lui Arșinel. Damigeană cu vin acru de casă. Revista *Catalog Neckermann* din 1980. Bibelouri în formă de animale domestice. Poster cu Michael Jackson. O cutie goală de săpun Fa printre hainele din dulap. Covor cu motive florale produs de INCOV Alba Iulia. Abțibilduri pe frigider cu Gabriela Sabatini și trupa A-HA. Sarmale în cutie de margarină. Doboș. Chitară Reghin cu două corzi în balcon. Stela Popescu. Aspirator rusesc în debara. Apără Duckadam. Suntem finaliști.

Petrecăreții de club se trezesc cu dureri de cap, se strâmbă în timp ce beau prima gură de fresh de portocale, orbecăie pe lângă expresoarele de cafea, cotrobăie după Algocalmin prin cutia de medicamente de pe dulap, se chircesc mahmuri sub jetul fierbinte al dușului, citesc cu un ochi

urările primite pe Messenger, dau *scroll* plictisiți pe Facebook și așteaptă concertul de Anul Nou de la Viena.

Asta în timp ce vecinul meu, Sava, în șlapi și maiou alb de casă, tocmai iese din garaj cu un cârnat în jurul gâtului, deschide o sticlă cu bere cu dinții și ne urează tuturor „La mulți ani“ din spatele blocului.

Când am timp și vreau să-mi adun gândurile, îmi place să iau orașul la pas. Cel mai mult mă relaxez descoperind străduțe pe care n-am umblat niciodată. Să dau de ceva, pentru mine, nou. Sau măcar vechi, dar pus într-o altă lumină.

Prima zi din an a fost însorită, aproape primăvărată, așa că am profitat să dau o raită prin Lipovei. Chiar dacă am trăit câțiva ani la doi pași de cimitirul evreiesc, n-am călcat niciodată în incinta lui. Am aflat că cel mai vechi mormânt de-acolo e din 1636 și îi aparține unui sefard din Salonic, Azriel Assael. La numai câteva sute de metri se află cel mai vechi copac din Timișoara, marele platan de pe Pomiculturii, plantat în jurul anului 1680, adică din perioada otomană a eyaletului Temeșvar, când provincia era condusă de beglerbegi și sangeacbei. Am încercat să pozez o pasăre interesantă în nucul din fața Cimitirului Stuparilor, dar n-am reușit. M-am urcat după aceea pe pasarela ce leagă Calea Lipovei de Gara de Est și m-am uitat preț de câteva minute la zona de nord care dă spre Lugojului și Modern, gândindu-mă că Timișoara are nevoie de un declic pentru a ieși din impas, pentru a-și redeștepta spiritul din '89, pentru a se trezi și regăsi pe sine. În naivitatea mea, cred că acel moment ar putea fi cucerirea titlului de campioană de către Poli. Toți cei care neglijează potențialul acestui club, care, abandonat fiind în momentul de față de majoritatea propriului public, se zbate într-o dureroasă mediocritate, comit o eroare. Acolo zace poate ultima redută a spiritului de frondă al Timișoarei de odinioară.

M-am întors pe Borzești și m-am oprit să fac o poză fostei pensiuni Next de pe strada Petre P. Negulescu, care ne-a găzduit de multe ori în vremurile distopice de la începutul anilor '20 ai acestui secol. Din păcate, localul s-a închis și în curând se va transforma în altceva. Așa cum și

vechea Timișoară s-a transformat, mult prea brusc, în altceva, uneori aproape de nerecunoscut.

În momentul în care am trecut pe lângă biserica baptistă Golgota, am auzit dintr-o curte cântatul unui cocoș, de parcă eram la țară. După care același *cucurigu* s-a mai făcut auzit încă de două ori. În credințele populare, atunci când cocoșul cântă de trei ori ziua se spune că sperie dracii și scorpionele, care astfel pier. M-am uitat la telefon, era ora 14:55. Să fie, deci, într-un ceas bun și să ieșim, cât mai curând, din zodia necuratului.

2 ianuarie

Napoleon – 1

Înainte de '89 trăia în Circumvalațiunii un boschetar care iarna dormea în conducte și se hrănea de la gunoaie. Purta o căciulă murdară și un parpalac ros de molii. Oamenii care duceau sticle pentru reciclare la punctul din spatele alimentarei de pe Gheorghe Lazăr îl vedeau cum stă cu straița lângă el pe tejgheaua micuței piețe de lângă Generala 19. Generic, i se spunea Napoleon, probabil din cauza mantalei lungi în care era veșnic înfodolit. Într-o zi, în timp ce cotrobăia prin pubele, le-a povestit puștanilor adunați în fața băătorului de covoare că e îndrăgostit de-o manechină ce stă în vitrina unui magazin de confecții din centru. Într-o cutie de bomboane Carmen, pe care era desenat un mare trandafir roșu, strângea lucruri găsite prin gunoaie pentru persoana iubită: nasturi colorați, mărțișoare vechi, timbre dezlipite de pe plicuri, bile de rulmenți, o monedă de douăzeci de fileri, un ceas de mână făcut din hârtia ciocolatei Scufița roșie etc. Copiii au râs, după care și-au văzut în continuare de joacă.

Ori de câte ori revăd secvențe din filmul *BD – Profesorul de mimică*, în care niște hoți operează la Magazinul Universal Victoria deghizați în manechini, îmi apar în fața ochilor Napoleon și amorea lui de plastic. O variantă analogică, cu iz de ghenă dar totuși romantică, a cuplurilor de androgini cibernetici din viitorul apropiat.

3 ianuarie

Despre viață, (ne)murire, ză *Doors* și mititei

Drumul de la bloc până la singurul market deschis din zonă e plin de cartușe de petarde explodate, doze strivite, ambalaje de rachete și artificii fâsâite. Undeva departe, în fundalul unei alte dimensiuni, se aude refrenul hipnotic: *When the music's over, turn out the lights...* Am ieșit să cumpăr pâine și muștar. Cei zece negri mititei, pomeniți în cântecul lui Deceneu, rămân pe altcândva. De mai bine de-un an mi-am promis că voi încerca să fac *sarajevski čevap* (mititei de Sarajevo), dar tot amân. Ba nu găsesc carnea potrivită, ba n-am suficient timp liber, ba n-am grătar corespunzător. De fapt, îmi lipsește doar determinarea. Între timp mi-a atras atenția o rețetă mai simplă, știțelul rulat *veseli Bosanac* (bosniacul vesel). Până la revelionul sârbesc musai să-i dau de cap.

Deocamdată trebuie să-mi umflu roata din față de la bițigă, dar nu reușesc cu pompa din garaj. „Nu se potrivește valva“ e singurul răspuns pe care sunt capabil să mi-l dau. Nu-i neapărat asta pricina, dar oricum mă duc până la compresorul de la benzinăria Mol. Pe drum cuget că-i mult mai util să fii un meșter sau bucătar priceput decât un filozof mediocru. Ion Dezideriu Sîrbu a scris multe lucruri faine, îmi venea deseori să-l citesc cu creionul în mână. Spunea că-n filozofie n-ar trebuie să-și bage coada cei care n-au studiat-o, la fel cum despre mină și pușcărie n-ar trebui să scrie decât cei care au fost acolo.

Cântecul celor de la *The Doors* se aude parcă tot mai clar. Te adună și te risipește în același timp. Îmi propun să mă uit la un film, dar n-am dispoziția necesară. Prefer să deschid un Pinot Noir și s-o bălăresc pe net. În timp ce oamenii de știință chinezi sunt lăudați într-un articol că au reușit să creeze un motor Em Drive viabil (un fel de motor cuantic revoluționar, pentru zboruri spațiale îndepărtate), niște grataragii îi iau la mișto în comentarii și le spun că nu-s în stare să facă nici telecomenzi sau lanterne funcționale. Nu știu care e adevărul, dar n-aș desconsidera parohia lui Xi Jinping. Mai ales că la Profi m-am întâlnit cu un vecin care a văzut la casă o chinezoaică în iegări și a exclamat: „Ihaaa! M-am înscris!“.

Pe rețelele de socializare nu mai știi sigur dacă te adresezi unor ființe sau unor algoritmi. Atingerea targetului prin găsirea mecanică a unor rezultate pare să fie singura menire a civilizației noastre digitale. Prietenii virtuali și chiar o parte dintre rude îi urează „sănătate și la mulți ani“ de ziua lui pe Facebook unui om care a decedat în urmă cu trei ani. Pesemne că n-au aflat c-a murit, c-a trăit vreodată sau li-e indiferent atâta timp cât ei și rețeaua își fac datoria. Mecanică sau morală, care ar mai fi diferența? În fizică, lucrul mecanic e o mărime ce caracterizează schimbarea stării dinamice a sistemului. Probabil că universului nu-i pasă de percepția noastră asupra trecerii liniare a timpului.

Înainte de revelion am citit un articol pe site-ul bigthink.com, bazat în general pe ideile expuse în cărțile lui Stephen Batchelor și Michael Shermer, *Confessions of a Buddhist Atheist*, respectiv *Heavens to Earth: The Scientific Search for the Afterlife, Immortality and Utopia*, în care erau disecate trei motive pentru care autorii consideră că nu există viață după moarte: memoria nu poate fi restaurată ori recuperată, dublarea nu funcționează și o ființă nu se rezumă doar la amintirile sale. Cu alte cuvinte, moartea reprezintă o întrerupere permanentă și transmigrația nu e posibilă.

După revelion („orice-nceput se vrea fecund“, vorba lui Lucian Blaga), algoritmi au devenit mai generoși și mi-au sugerat un alt articol în care se spune că din perspectiva fizicii cuantice e practic imposibil să mori. În continuare ni se explică importanța conștiinței în funcționarea universului, ni se prezintă câteva paradoxuri ale existenței și ni se recomandă cartea *The Grand Biocentric Design: How Life Creates Reality*. Personal, mi-ar face plăcere să urmăresc dezbateri între acești cercetători cu păreri atât de diferite, la fel cum m-ar interesa să asist la confruntări între oameni de știință credincioși și agnostici, teozofi și atei, tradiționaliști și liberali sau creaționiști și evoluționiști.

E aproape imposibil de crezut că se va ajunge vreodată la un consens în ceea ce privește marile mistere ale existenței, vieții și morții. Până atunci, indiferent de gusturi și opinii, arta este spațiul comun în care oameni cu idei și convingeri diametral opuse se pot regăsi. Unii ascultându-i pe Bach, Miles Davis, Pink Floyd sau Sepultura, alții

savurănd filmele lui Jarmusch, Tarkovsky, Fellini sau Kusturica. Arta nu e neapărat un mediu concurențial, ci un upgrade perpetuu.

Mă străduiesc să nu mă las înghițit de spleenul acestei zile. Îmi voi bea paharul de vin și voi ieși din nou în stradă. Cea mai importantă atitudine ține de *inner revolution*. Numele lunii ianuarie vine, zice-se, de la zeul Ianus din mitologia romană, cel cu două fețe: una orientată spre anul care s-a încheiat și alta spre anul care vine. S-ar putea ca noi să privim nu doar spre doi ani calendaristici, ci spre două ere diferite. În loc de concluzie, îi voi parafraza pe mesenii din filmul *Balanța*: „iară o dați pe filozofie și metafore, după care vă îmbătați și rageți ca niște măgari“. Fie cum o fi, *music is your only friend, until the end*.

4 ianuarie

Dănuț

— Vecine, de ce cumperi napolitane Dănuț când, pentru doi lei în plus, îți poți lua un Kinder Bueno? - Fiindcă, dragul meu, există lucruri pe care banii nu le pot cumpăra. Napolitana Dănuț mă poate teleporta în timp, Kinder Bueno nu.

Când desfăc hârtia și simt acel gust mă întorc cu gândul la ștrandul din Variaș, am cinci ani și bunicul mă cară pe umeri sub plopii de pe strada principală. Am fost să mâncăm mititei, după care mi-a luat un Dănuț de la alimentară. În timp ce mă delectez cu napolitana, privesc oamenii dintr-o perspectivă neobișnuit de înaltă și impunătoare. Mă țin de bunicul și molfăi satisfăcut. Pe el îl cheamă Hans și zâmbește larg în timp ce mă prezintă oamenilor din jur. O așteptăm pe baba care s-a dus să cumpere parizer, să-l mâncăm la cină cu muștar.

Dănuț mă întoarce în anii în care mă simțeam intangibil și în siguranță, în acele vremuri nefericite, dar pline de fericire, când banii nu însemnau nimic pentru mine. Mă repune în micuțul meu tron de pe umerii bunicului, când îmi beaam curios ochii la lumea mare și absorbam tot ce vedeam în jur. Pentru o clipă, mă face să uit că trăiesc într-o eră a ochilor închiși sau a privirilor plecate în pământ. Mă readuce în

momentul speranței în ceva măreț, care între timp s-a transformat în blazare.

Mă readuce în anii în care încă visam că pot să zbor și, măcar pentru moment, să uit că trăiesc într-o societate în care e un act de curaj să mergi cu fruntea sus.

De aceea, dragule meu vecin, aleg întotdeauna o napolitană Dănuț, pentru că trezește în mine acel copil care azi mă privește cu ochi iscoditori din poze.

5 ianuarie

Halatul de iarnă

Mă despart vreo cincisprezece-douăzeci de metri de stația Piața Verde. Expressul a ajuns deja, așa că grăbesc pasul. Nu pot să alerg pentru că risc să trag o trântă pe gheață sau, în cel mai bun caz, să mă stropesc până-n glugă cu mătza de pe trotuar. Șoferul aruncă o privire plictisită spre imensa oglindă retrovizoare laterală. În mod cert, mă vede venind. Încă cinci pași, patru, trei, doi... și ușile, precum un Sesam al sfidării, mi se închid în nas. Îmi aduc aminte instantaneu de benzile desenate *Johnny Logan*, din Italia anilor '70 ai secolului trecut. Într-unul dintre episoade, vatmanii, șoferii de autobuz și controlorii și-au făcut un sindicat la negru, al cărui singur scop era umilirea călătorilor și răzbunarea pe cei care folosesc transportul în comun.

Și fiindcă până la următorul expres trebuie să aștept vreo patruzeci de minute, o iau pe jos spre stația de tramvai de la *Ciocanul*. Văd șaptele sosind, dau să intru pe ultima ușă, dar aceasta nu se deschide. Vatmanul se ceartă cu o babă care a vrut să dea buzna fără mască, așa că, de ciudă, nu deschide nimic. Noi, ceilalți șase-șapte potențiali călători, toți cu măștile pe față, suntem victime colaterale ale gâlcevei lor ad-hoc. Așa cum trupele speciale rad întâmplător și câțiva huseni atunci când vor să mătrășească vreun dușman al umanității. Spre consternarea tuturor, tipul pleacă pur și simplu, fără să ia pe nimeni din stație. O femeie mă privește și mă întreabă: